

XXIAdults

**Προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος ενηλίκων
στον 21^ο αιώνα**

Καλές Πρακτικές

INSTITUTE for
ROMA and
MINORITIES
INCLUSION

**DIPUTACIÓN
DE VALLADOLID**

E-SCHOOL
EDUCATIONAL GROUP

EMPODERAR
DESENVOLVIMENTO ORGANIZACIONAL, SOCIAL, PROFISSIONAL E PESSOAL

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Όνομα της Καλής Πρακτικής

«Κήπος Μάθησης – Πρακτική Περιβαλλοντική Εκπαίδευση για Κοινωνική Ένταξη». Υλοποιήθηκε από το Natur Freunde Bildungswerke.V., Βερολίνο

Σύνοψη της Πρακτικής

Σύντομη, εύκολα κατανοητή περίληψη: Ποια είναι η πρακτική, για ποιον και για ποιο σκοπό;

Ο «Κήπος της Μάθησης» είναι μία εκπαιδευτική πρακτική βασισμένη στη φύση, σχεδιασμένη για να υποστηρίξει την **κοινωνική** ένταξη περιθωριοποιημένων ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένων των προσφύγων, των οικογενειών χαμηλού εισοδήματος και των ατόμων με αναπηρίες. Εμπλέκοντας τους συμμετέχοντες σε πρακτικές κηπουρικής, περιβαλλοντική εκπαίδευση και ομαδικές δραστηριότητες σε έναν κοινοτικό κήπο, το πρόγραμμα ενισχύει την κοινωνική σύνδεση, την οικολογική ευαισθητοποίηση και την προσωπική ενδυνάμωση. Στόχος είναι να παρέχεται ένας ασφαλής, συμπεριληπτικός και ήρεμος χώρος όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να μάθουν μέσα από την πράξη, να επανασυνδεθούν με τη φύση και να χτίσουν αυτοπεποίθηση, αναπτύσσοντας παράλληλα βιώσιμες συνήθειες και κοινωνικούς δεσμούς.

Περιγραφή της Πρακτικής – τουλάχιστον 2000 χαρακτήρες

1) Πλαίσιο / Ιστορικό

Ποια ήταν η αρχική ανάγκη ή το πρόβλημα;

Ποια ήταν η ομάδα-στόχος;

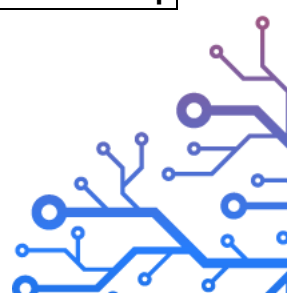
Ήταν μέρος κάποιου ευρύτερου προγράμματος ή έργου;

Σε αστικές περιοχές όπως το Βερολίνο, πολλοί κοινωνικά μειονεκτούντες ενήλικες, συμπεριλαμβανομένων μεταναστών, ανέργων και ατόμων με ψυχικές παθήσεις, αντιμετωπίζουν κοινωνική απομόνωση, έλλειψη στόχου και χαμηλή συμμετοχή στην επίσημη εκπαίδευση. Η παραδοσιακή μάθηση σε τάξη συχνά δεν καταφέρνει να προσελκύσει ή να διατηρήσει αυτούς τους μαθητές. Υπήρχε αυξανόμενη ανάγκη για **εναλλακτικούς χώρους μάθησης χαμηλού επιπέδου**, όπου οι συμμετέχοντες θα μπορούσαν να συνδεθούν, να οικοδομήσουν αυτοπεποίθηση και να αναπτύξουν ικανότητες σε ένα πρακτικό και υποστηρικτικό περιβάλλον.

Ομάδα-στόχος:

- Ενήλικες με χαμηλά προσόντα ή μακροχρόνια άνεργοι
- Πρόσφυγες και μετανάστες με περιορισμένη εμπειρία στην επίσημη εκπαίδευση
- Άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας ή άτομα που αναρρώνουν από ψυχοκοινωνικές κρίσεις
- Ηλικιωμένοι και ενήλικες με κοινωνικό άγχος ή απομόνωση

Ναι, ήταν μέρος της ευρύτερης πρωτοβουλίας «**BildungstrifftNatur**» (Η Εκπαίδευση Συναντά τη

Φύση) της NaturFreunde Deutschland, με την υποστήριξη της Γερουσίας του Βερολίνου για την Ένταξη, την Εργασία και τις Κοινωνικές Υπηρεσίες.

2) Στόχοι

Ποιοι ήταν οι στόχοι της πρακτικής;

Τι στόχευε να βελτιώσει ή να αλλάξει;

- Χρήση εκπαίδευσης που βασίζεται στη φύση για την ενίσχυση της αυτοαποτελεσματικότητας, των κοινωνικών δεξιοτήτων και της βιώσιμη ευαισθητοποίησης μεταξύ των περιθωριοποιημένων ενηλίκων.
- Δημιουργία συμπεριληπτικών και θεραπευτικών εξωτερικών χώρων μάθησης που προάγουν την ευεξία και μειώνουν το άγχος
- Ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων στη βιολογική κηπουρική, την περιβαλλοντική διαχείριση και την ομαδική εργασία
- Βελτίωση της απασχολησιμότητας μέσω μεταβιβάσιμων ήπιων δεξιοτήτων (χρονομέτρηση, υπευθυνότητα, συνεργασία)

3) Υλοποίηση / Μεθοδολογία

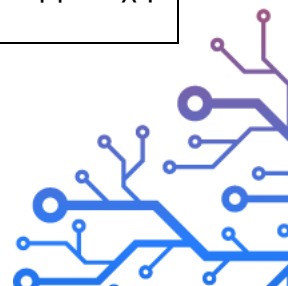
Πώς πραγματοποιήθηκε η πρακτική βήμα προς βήμα;

Ποιες δραστηριότητες ή μέθοδοι χρησιμοποιήθηκαν;

Πόσο καιρό διήρκεσε;

Εφαρμογή βήμα προς βήμα:

1. **Διαμόρφωση χώρου:** Μια κενή έκταση κοντά στο κέντρο NaturFreunde μετατράπηκε σε έναν προσβάσιμο κήπο μάθησης με υπερυψωμένα παρτέρια, δεξαμενές όμβριων υδάτων, χώρους καθιστικού και μια μικρή υπαίθρια τάξη.
2. **Ενημέρωση Συμμετεχόντων:** Οι παραπομπές έγιναν μέσω τοπικών κοινωνικών λειτουργιών, κέντρων απασχόλησης και γειτονικών προγραμμάτων. Δεν απαιτούνταν προηγούμενη γνώση ή μόρφωση.
3. **Εβδομαδιαίες Συνεδρίες:** Οι συμμετέχοντες συμμετείχαν σε μικρές ομαδικές συνεδρίες (2–3 ώρες/εβδομάδα) διάρκειας 12–16 εβδομάδων, υπό την καθοδήγηση εκπαιδευμένων εκπαιδευτών κηπουρικής και κοινωνικών παιδαγωγών.
4. **Θεματικές Ενότητες Μάθησης:** Τα θέματα περιελάμβαναν την κομποστοποίηση, τη φροντίδα του εδάφους, την εποχιακή φύτευση, τη βιοποικιλότητα, τη διατροφή και την οικοδόμηση κοινότητας.
5. **Στοχασμός & Κοινωνική Ένταξη:** Οι συνεδρίες τελείωναν πάντα με έναν κύκλο ομαδικού αναστοχασμού. Οι συμμετέχοντες μοιράζονταν γεύματα με βότανα και λαχανικά που καλλιεργούσαν, προωθώντας την αίσθηση του ανήκειν και την πολιτιστική ανταλλαγή.
6. **Εκδηλώσεις Κοινότητας:** Ο κήπος φιλοξένησε φεστιβάλ συγκομιδής, ημέρες ανοιχτών θυρών και εργαστήρια για οικογένειες, αυξάνοντας την προβολή και την τοπική συμμετοχή.

Μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν:

- Βιωματική μάθηση βασισμένη στη φύση
- Ομαδική εργασία και αφήγηση ιστοριών
- Απτικές και αισθητηριακές δραστηριότητες (π.χ. φύτευση, μαγείρεμα, συγκομιδή)
- Μη λεκτικές μορφές μάθησης (ιδανικές για συμμετέχοντες με χαμηλό επίπεδο γραμματισμού)

4) Αποτελέσματα

Ποια ήταν τα συγκεκριμένα αποτελέσματα;

Πώς επηρέασε η πρακτική τους συμμετέχοντες;

Συγκεκριμένα Αποτελέσματα:

- Πάνω από 150 ενήλικες ολοκλήρωσαν τον κύκλο του Learning Garden από το 2020.
- Το 75% συνέχισε να συμμετέχει σε περαιτέρω εκπαιδευτικές δραστηριότητες ή σε εθελοντικές δραστηριότητες.
- Αρκετοί συμμετέχοντες συμμετείχαν σε προγράμματα κατάρτισης για την αστική γεωργία ή τη βιωσιμότητα.
- Ενίσχυση των δεσμών με την κοινότητα και μείωση των συναισθημάτων απομόνωσης και άγχους μεταξύ των συμμετεχόντων.

Επιπτώσεις στους Συμμετέχοντες:

- Οι συμμετέχοντες απέκτησαν αυτοπεποίθηση, ρουτίνα και αίσθημα αυτενέργειας
- Βελτιωμένη σωματική και ψυχική υγεία, ειδικά για όσους βιώνουν μακροχρόνια ανεργία ή έχουν υποστεί τραύμα
- Η μαθησιακή διαδικασία προώθησε την διαπολιτισμική ανταλλαγή και την αλληλοδιδασκαλία

5) Ιστορίες Συμμετεχόντων – προαιρετικά

Σύντομα αποσπάσματα, προσωπικές σκέψεις ή εμπειρίες που μοιράζονται οι συμμετέχοντες

6) Παράγοντες επιτυχίας

Τι έκανε την πρακτική αποτελεσματική ή καινοτόμο;

Υπήρχαν κάποια μοναδικά ή δημιουργικά στοιχεία;

Τι έκανε την πρακτική αποτελεσματική ή καινοτόμο:

- Χαμηλού ορίου, μη ψηφιακή μορφή προσβάσιμη σε όλους τους ενήλικες, ανεξαρτήτως γραμματισμού ή γλώσσας
- Χρήση της φύσης και της κηπουρικής ως θεραπευτικών και εκπαιδευτικών εργαλείων
- Προσέγγιση με επίκεντρο τον μαθητή, προσέγγιση άτυπη και ευαίσθητη σε ενδεχόμενο τραύμα
- Διατομεακή συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτών, κοινωνικών λειτουργών και κηπουρών

Μοναδικά ή Δημιουργικά Στοιχεία:

- Μάθηση μέσα από τη φύση—τα φυτά, το έδαφος και οι εποχές έγιναν «δάσκαλοι»
- Γεύματα «Συλλογής & Μοιρασμού» που έκαναν τη μάθηση απτή και θεραπευτική
- Χρήση κύκλων αναστοχασμού και αφήγησης ιστοριών αντί για επίσημες αξιολογήσεις

7) Μεταβιβασιμότητα / Συστάσεις

Μπορεί η πρακτική να χρησιμοποιηθεί και αλλού;

Ποιες προϋποθέσεις απαιτούνται για την επιτυχή εφαρμογή;

Ναι. Αυτό το μοντέλο μπορεί να προσαρμοστεί σε πολλά αστικά ή αγροτικά περιβάλλοντα. Οποιοσδήποτε οργανισμός με πρόσβαση σε έναν μικρό χώρο πρασίνου ή σε ένα κοινοτικό οικόπεδο θα μπορούσε να το αναπαράγει.

Προϋποθέσεις για Επιτυχή Υλοποίηση:

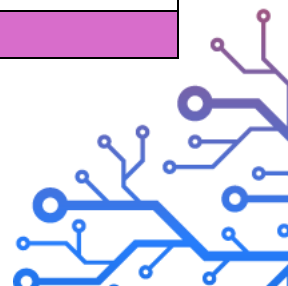
- Εξωτερικός χώρος με βασικές υποδομές (υπερυψωμένα παρτέρια, στέγαστρο, πρόσβαση σε νερό)
- Εκπαιδευτές εξοικειωμένοι με την συμπεριληπτική παιδαγωγική και την περιβαλλοντική εκπαίδευση
- Συνεργασίες με τοπικές υπηρεσίες υγείας, απασχόλησης ή κοινωνικές υπηρεσίες για την προσέγγιση των ενδιαφερομένων
- Ευέλικτο πρόγραμμα και συνεχής ροή ανατροφοδότησης από τους συμμετέχοντες

8) Συμβουλές / Συστάσεις Εφαρμογής – προαιρετικά

Λίστες ελέγχου, μαθήματα ή συμβουλές για όσους επιθυμούν να εφαρμόσουν την πρακτική.

- Αποφύγετε τα υπερβολικά δομημένα προγράμματα σπουδών — **αφήστε τον κήπο και τις εποχές να καθοδηγήσουν τη μάθηση**
- Σχεδιασμός με **γνώμονα την προσβασιμότητα** (φαρδιά μονοπάτια, υπερυψωμένα παρτέρια, ήσυχες γωνιές)
- Συμπεριλάβετε άτυπο κοινωνικό χρόνο (τσάι, γεύματα, συζητήσεις) για να χτίσετε εμπιστοσύνη
- Χρησιμοποιήστε παρατήρηση και ημερολόγια (οπτικά ή λεκτικά) για να παρακολουθείτε την πρόοδο

9) Διδάγματα που αντλήθηκαν - προαιρετικά

- ☒ Γυναίκες
- ☒ Άτομα με αναπηρίες
- ☒ Άλλες ευάλωτες ομάδες
- ☒ Γενικός ενήλικος πληθυσμός

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- ☐ Επίσημο
- ☒ Μη τυπικό
- ☒ Άτυπο

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ / ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ

- ☒ Γραμματισμός (ανάγνωση, γραφή, κατανόηση)
- ☒ Αριθμητική (μαθηματικά, λογική σκέψη)
- ☐ Ψηφιακές δεξιότητες
- ☐ STEM (επιστήμη, τεχνολογία, μηχανική, μαθηματικά)
- ☒ Προσωπικές, κοινωνικές και μάθηση για τον τρόπο μάθησης
- ☒ Δεξιότητες του πολίτη
- ☐ Επιχειρηματικότητα
- ☒ Πολιτισμική επίγνωση και έκφραση
- ☒ Γλωσσικές δεξιότητες
- ☒ Επαγγελματικές δεξιότητες που σχετίζονται με την εργασία
- ☒ Πράσινες ικανότητες
- ☐ Άλλο (προσδιορίστε):

ΠΙΘΑΝΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ

- ☒ Εκπαιδευτικοί / Εκπαιδευτές
- ☒ Διοικητικό προσωπικό
- ☒ Διεύθυνση σχολείου / κέντρου
- ☒ Χάραξη πολιτικής / Δημόσια διοίκηση
- ☒ ΜΚΟ / Κοινοτικές οργανώσεις
- ☐ Άλλο (προσδιορίστε):

Γλωσσάρι Κατηγοριών (Επεξήγηση των Στοιχείων της Λίστας Ελέγχου)

Τύπος πρακτικής

- Μάθηση στην πράξη – μάθηση μέσω πρακτικών δραστηριοτήτων, μεθόδων που βασίζονται στην πράξη, όπως εργαστήρια ή πραγματικές εργασίες.
- Διαγενεακή μάθηση – δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν συμμετέχοντες από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες που μαθαίνουν ο ένας από τον άλλον.

- Μάθηση βασισμένη στην κοινότητα – μάθηση που λαμβάνει χώρα εντός της τοπικής κοινότητας, συχνά μέσω της εμπλοκής στην πραγματική ζωή.
- Ψηφιακή / μικτή μάθηση – εκπαίδευση με χρήση ψηφιακών εργαλείων (διαδικτυακά) ή συνδυασμός διαδικτυακών και δια ζώσης μεθόδων.
- Μάθηση από ομοτίμους – μάθηση μεταξύ συμμετεχόντων με παρόμοια κατάσταση ή εμπειρία, με αλληλοϋποστήριξη.
- Καθοδήγηση / εκπαίδευση – ατομική υποστήριξη από ένα πιο έμπειρο άτομο που θα βοηθήσει στη μάθηση και την προσωπική ανάπτυξη.
- Πολιτιστικές / δημιουργικές προσεγγίσεις – χρήση τεχνών, μουσικής, θεάτρου, αφήγησης ιστοριών κ.λπ. ως μαθησιακά εργαλεία.
- Συνεργατικές / βασισμένες σε εταίρους – πρακτικές που περιλαμβάνουν τη συνεργασία μεταξύ οργανισμών ή ομάδων.
- Άλλο (προσδιορίστε) – οποιαδήποτε άλλη μέθοδος που δεν αναφέρεται παραπάνω.

Ομάδα-στόχος

- Ενήλικες με χαμηλά προσόντα – ενήλικες που έχουν χαμηλό επίπεδο επίσημης εκπαίδευσης ή βασικών δεξιοτήτων.
- NEETs – άτομα που δεν βρίσκονται σε εκπαίδευση, απασχόληση ή κατάρτιση (συχνά νέοι ενήλικες).
- Μετανάστες / Πρόσφυγες – άτομα που μετακινήθηκαν από άλλη χώρα, αντιμετωπίζοντας συχνά προκλήσεις ένταξης.
- Ηλικιωμένοι ενήλικες – Ενήλικες ηλικίας 65+ ετών
- Γυναίκες – πρακτικές που ανταποκρίνονται ειδικά στις ανάγκες των γυναικών.
- Άτομα με αναπηρίες – άτομα με σωματικές, αισθητηριακές, νοητικές ή ψυχικές αναπηρίες.
- Άλλες ευάλωτες ομάδες – ομάδες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό (π.χ. μακροχρόνια άνεργοι, άστεγοι).
- Γενικός ενήλικος πληθυσμός – μέσοι ενήλικες που δεν εμπίπτουν σε συγκεκριμένες κατηγορίες.

Μαθησιακό Περιβάλλον

- Τυπική – μάθηση εντός επίσημων εκπαιδευτικών συστημάτων, πιστοποιημένα μαθήματα (π.χ. σχολεία, πανεπιστήμια).
- Μη τυπική – οργανωμένη μάθηση εκτός του τυπικού συστήματος (π.χ. εργαστήρια, εκπαίδευση στην κοινότητα).
- Άτυπη – μάθηση μέσω καθημερινών εμπειριών, χωρίς δομημένο μάθημα (π.χ. εθελοντισμός, οικογένεια).

Δεξιότητες / Ικανότητες που αναπτύχθηκαν

- Γραμματισμός – ανάγνωση, γραφή και κατανόηση κειμένων (συμπεριλαμβανομένων λειτουργικών κειμένων όπως οι φόρμες).
- Αριθμητική – χρήση μαθηματικών και λογικής συλλογιστικής.

- Ψηφιακές δεξιότητες – χρήση ψηφιακών εργαλείων, π.χ. δημιουργία βιογραφικού σημειώματος, διαδικτυακά εργαλεία, διαδικτυακές πλατφόρμες.
- STEM – φυσικές επιστήμες, τεχνολογία, μηχανική και μαθηματικά.
- Προσωπικές, κοινωνικές και μαθησιακές δεξιότητες – αυτογνωσία, κίνητρα, ομαδική εργασία, δεξιότητες δια βίου μάθησης.
- Δεξιότητες του πολίτη – ενεργός ιδιότητα του πολίτη, κατανόηση της δημοκρατίας και κοινωνικές ευθύνες.
- Επιχειρηματικότητα – δημιουργικότητα, καινοτομία, διαχείριση έργων, ανάληψη κινδύνου.
- Πολιτισμική επίγνωση και έκφραση – εκτίμηση και δημιουργία πολιτιστικού περιεχομένου (π.χ. τέχνες, μουσική).
- Γλωσσικές δεξιότητες – ικανότητα επικοινωνίας σε μία ή περισσότερες ξένες γλώσσες.
- Δεξιότητες σχετικές με την εργασία / επαγγελματικές δεξιότητες – πρακτικές δεξιότητες χρήσιμες σε συγκεκριμένες θέσεις εργασίας ή επαγγέλματα.
- Πράσινες ικανότητες – γνώσεις και συμπεριφορές που υποστηρίζουν τη βιωσιμότητα και την περιβαλλοντική φροντίδα.
- Άλλο – τυχόν άλλες δεξιότητες που έχουν αναπτυχθεί (παρακαλώ διευκρινίστε).

Πιθανοί χρήστες – ομάδες που θα μπορούσαν να επωφεληθούν από την εφαρμογή, την προσαρμογή ή την έμπνευση αυτής της πρακτικής στο εργασιακό τους πλαίσιο.

Σημείωση: Αυτές οι κατηγορίες ακολουθούν πλαίσια της ΕΕ, όπως οι Βασικές Ικανότητες για τη Δια Βίου Μάθηση (2018), το Σχέδιο Δράσης για τις Βασικές Δεξιότητες (2025) και ο Οδηγός Προγράμματος Erasmus+ 2025 – Γλωσσάρι

This document was created under the Creative Commons license:

Attribution-Non-Commercial-Share Alike (CC BY-NC-SA).

All or part of this document may be used, copied, and disclosed provided that the origin is mentioned, it is not used commercially, and its license is not modified.

All rights reserved.

© Copyright 2024 XXI Adults

